

UCLL
HOGESCHOOL

**RESEARCH &
EXPERTISE**

PWO VOS²

een kwalitatief onderzoek naar Veerkrachtig OuderSchap bij aanstaande en jonge ouders die zelf opgroeiden binnen een Verontrustende OpvoedingsSituatie

29 november 2022

Inhoud

1. Kennismaking
2. Toelichting project
3. Samen nadenken over trauma-sensitief werken
4. Toelichting preliminaire resultaten
5. Afronden

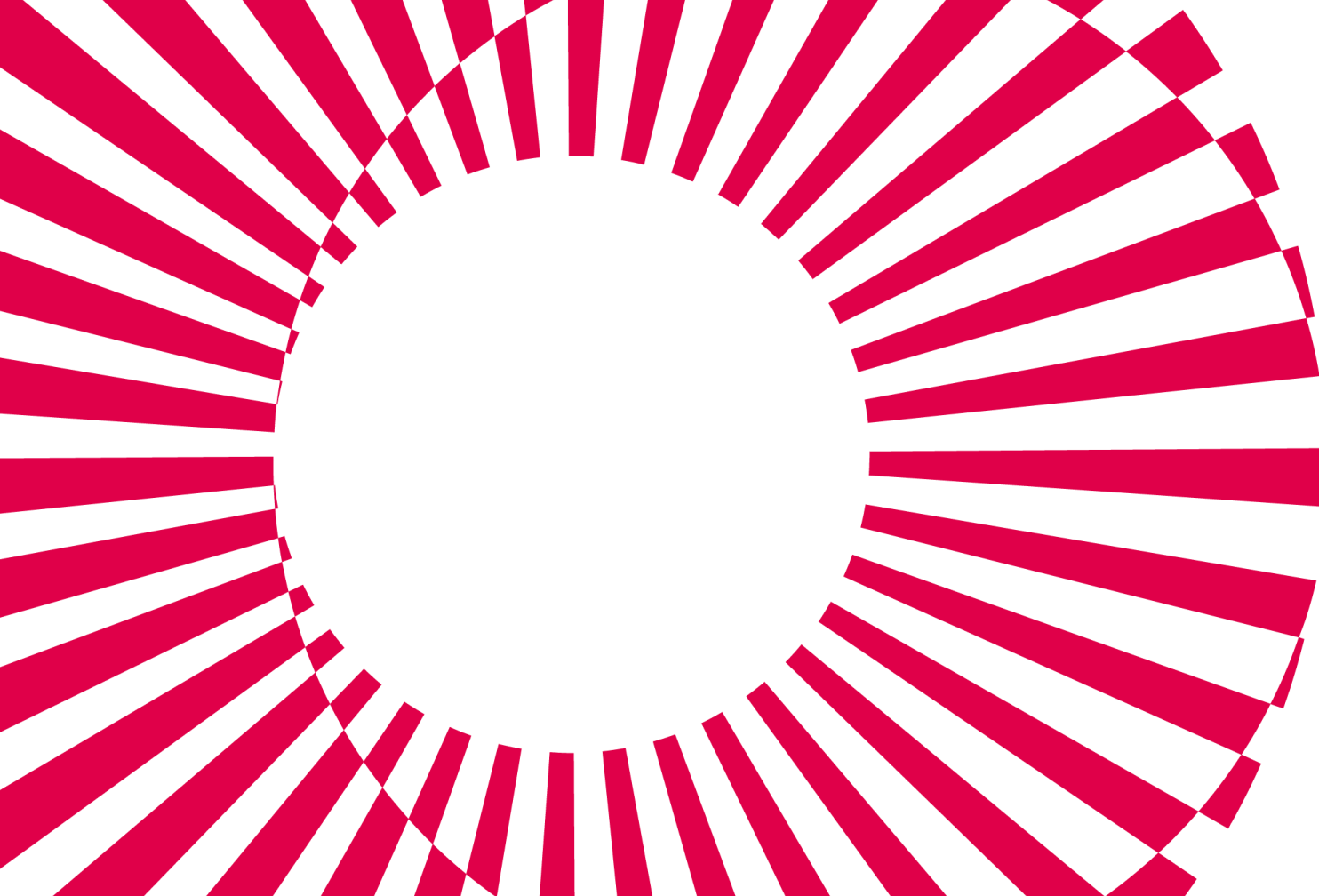

Kennismaking

- Laura Malisse
 - Klinisch psycholoog, systeemtherapeut
 - Onderzoeker, UCLL Resilient People, Sterke gezinnen
- Sarah Van Haeken
 - Klinisch psycholoog
 - Onderzoeker, UCLL Resilient People, Sterke gezinnen

Kennismaking

2. Toelichting project

UC Leuven
Limburg

MOVING MINDS

Experticeentra onderzoek UCLL

PWO VOS²

SUSTAINABLE RE-SOURCES

- Duurzame technologie

HEALTH INNOVATION

- Gezondheidsinnovatie

INCLUSIVE SOCIETY

- Inclusie, participatie en diversiteit

RESILIENT PEOPLE

- Veerkrachtige relaties
Hoofd: Anne Groenen

EDUCATION AND DEVELOPMENT

- Onderwijs en ontwikkeling

DIGITAL SOLUTIONS

- Digitalisering

SMART ORGANISATIONS

- Slim ondernemen

ART OF TEACHING

- Didactiek

Doel

- Aanstaaende en jonge ouders die zelf opgroeiden binnen een VOS versterken in hun transitie naar ouderschap in de eerste kritieke 1000 dagen

→ Welke **verwachtingen en ervaringen** kenmerken het toekomstige of jonge ouderschap bij personen die zelf opgroeiden binnen een VOS en hoe kunnen we hen **ondersteunen in een veerkrachtige transitie naar ouderschap** in de eerste 1000 dagen?

Onderzoeksvragen

1. Welke **verwachtingen** hebben (toekomstige) ouders die zelf opgroeiden binnen een VOS ten aanzien van de transitie naar ouderschap?
 - 1.1. Welke betekenis heeft de transitie naar ouderschap voor (toekomstige) ouders die zelf opgroeiden binnen een VOS?
 - 1.2. Welke ambities en uitdagingen staan centraal in de verwachting van (toekomstige) jonge ouders die zelf opgroeiden binnen een VOS?

2. Hoe **beleven** (toekomstige) ouders die zelf opgroeiden binnen een VOS de transitie naar ouderschap?
 - 2.1. In welke mate zijn de belevingen in lijn met de verwachtingen van (toekomstige) ouders die zelf opgroeiden binnen een VOS ten aanzien van de transitie naar ouderschap?
 - 2.2. Welke zijn barrières en facilitators voor de toegang en kwaliteit van peri- en postnatale zorg?

Onderzoeksvragen

3. Hoe **ervaren peri- en postnatale zorgverleners** de opvolging van (toekomstige) ouders die zelf opgroeiden binnen een VOS?

3.1. Welke zijn de huidige praktijken en zorgpaden/protocollen binnen de pre- en postnatale zorgverlening?

3.2. Welke zijn barrières en facilitators voor pre- en postnatale zorgverleners?

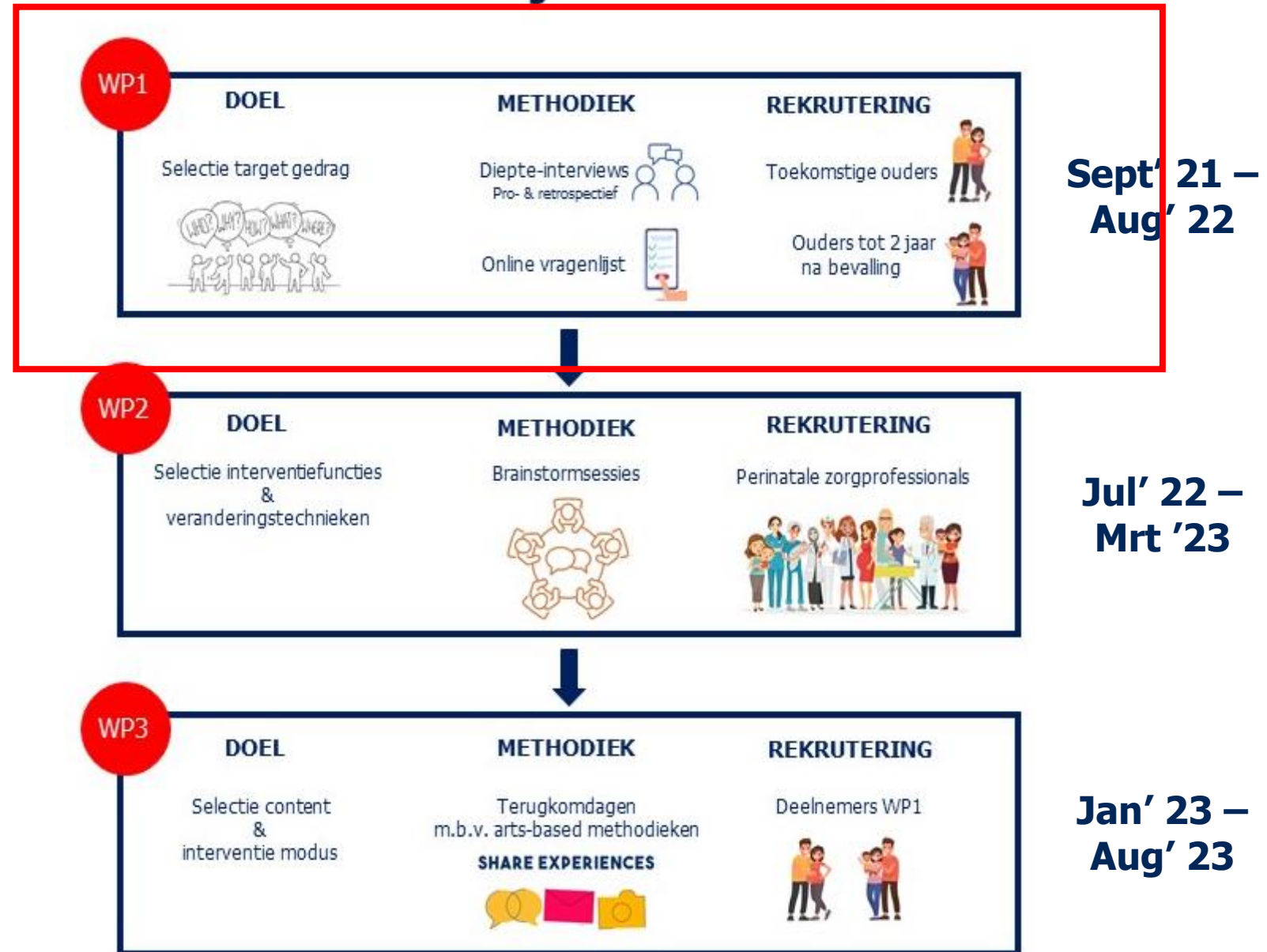
3.3. Welke zijn de noden van pre- en postnatale zorgverleners?

→ **laagdrempelige strategieën** en een **(trauma-informed) perinataal zorgpad** op maat van aanstaande en jonge ouders die opgroeiden binnen een VOS alsook op maat van zorgverleners

Methode

Ontwikkeling trauma-informed perinataal zorgpad Behaviour Change Wheel Framework

Timing

Kwalitatieve data-analyse

- Interviews via Microsoft Teams (1 interview werd fysiek afgenomen)
- Duur interviews 1u-1u30
- Transcriptie ad verbatim
- Iteratieve analyse volgens principes van Qualitative Analysis Guide of Leuven (QUAGOL) (Dierckx de Casterlé et al., 2012)

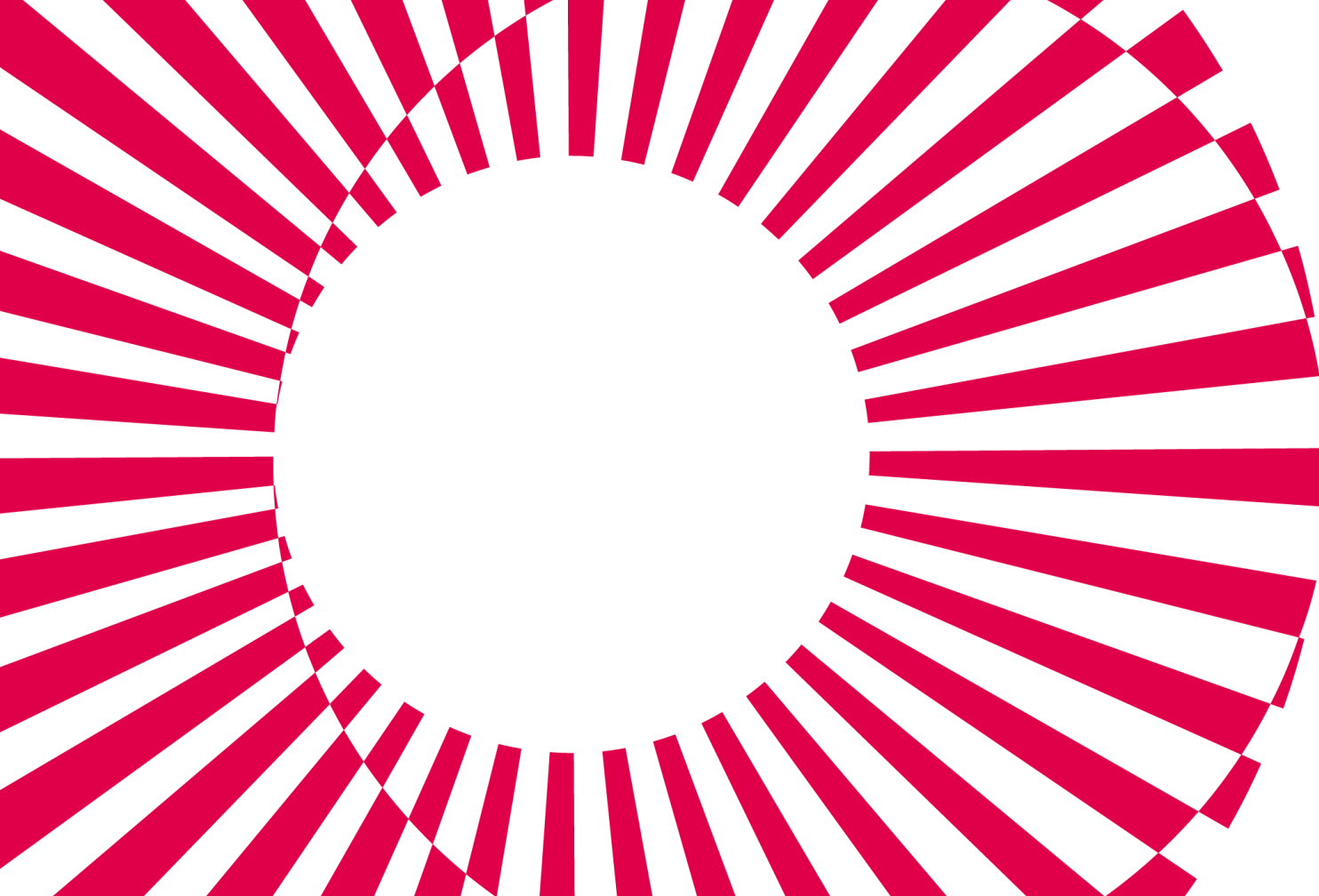
Zelfrapportage opvoedingssituatie

- Fysiek geweld
- Getuige van geweld
- Emotioneel geweld
- Emotionele verwaarlozing
 - Niet gezien voelen, uitgestoten, weinig warmte, affectie
- Afwezigheid vader
- Psychische kwetsbaarheid ouder
 - Suïcidedreiging
 - Emotionele instabiliteit
 - Verminderde draagkracht
- Misbruik
- Jeugdinstelling

Beperkingen

- Veerkrachtige populatie
- Geen vaders
- Retrospectieve bevraging

3. Samen nadenken over trauma-sensitief werken

UC Leuven
Limburg

MOVING MINDS

Denk oefening (1)

1) Hoe zou jij trauma-sensitieve zorg omschrijven?

How to participate?

 [Copy participation link](#)

- 1 Go to wooclap.com
- 2 Enter the event code in the top banner

- 1 Send **@ZDAETJ** to **0460 200 711**
- 2 You can participate

Event code
ZDAETJ

Denk oefening (2)

2) Hoe zie je trauma-sensitiviteit binnen jouw functie?

Waar hou je rekening mee?

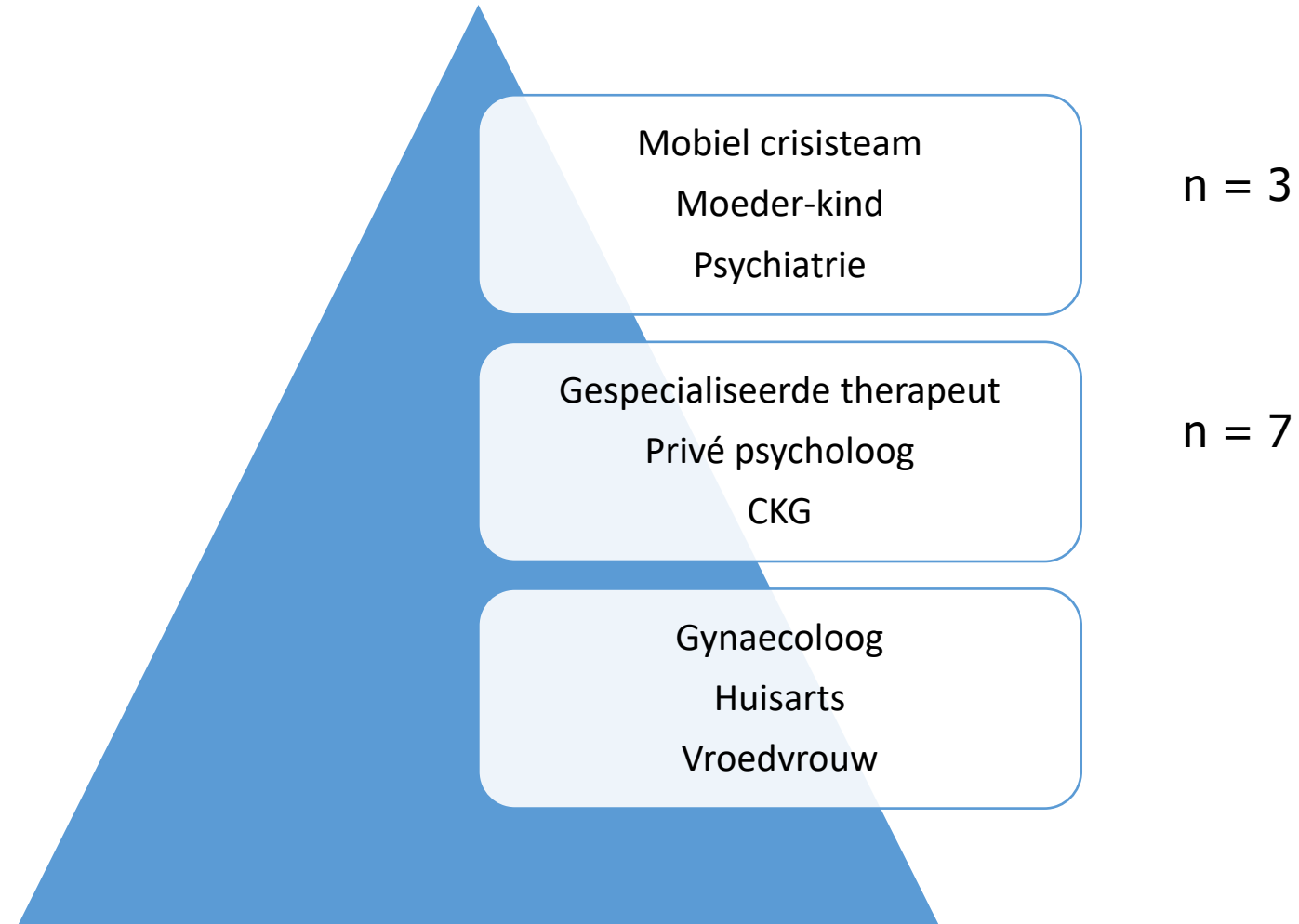
Waar bots je tegenaan? Geef enkele concrete voorbeelden.

3) Op welk punt zou je mensen doorverwijzen naar meer gespecialiseerde zorgverlening?

Op welk punt stopt jouw mandaat of expertise?

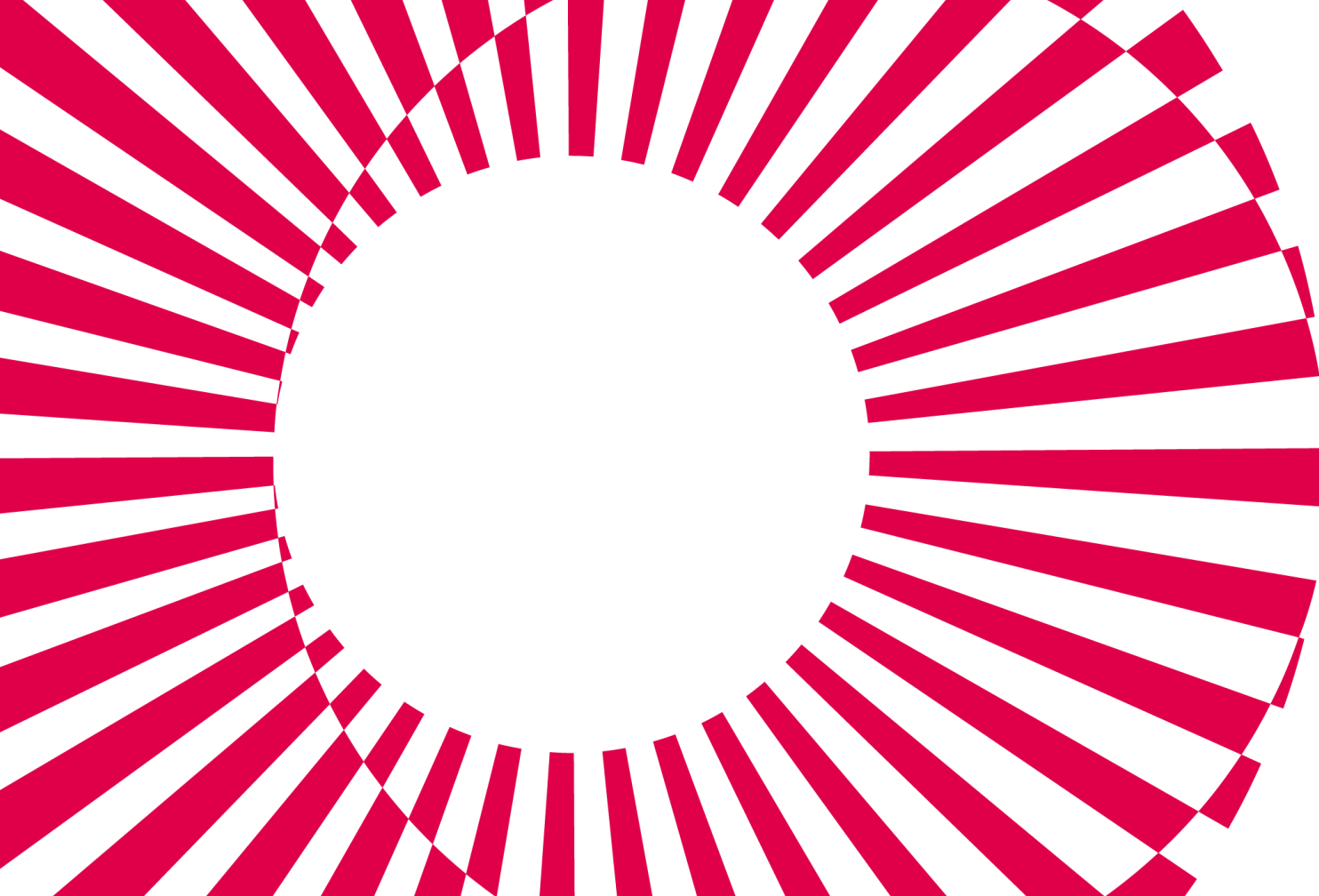
Hulpverleningstraject perinatale periode

Trapsgewijs Perinataal zorgpad

4. Toelichting preliminaire resultaten

UC Leuven
Limburg

MOVING MINDS

*“Nu ik denk wel dat dat in het algemeen, dat iedere ouder op voorhand over het ouderschap, het zijn eigen **rooskleuriger** inbeeldt. (...)”*

Wat denk je dat ze onderschatten?

*“Goh, ik denk gewoon alles. Ook zo het **slaapgebrek**. Ook gelijk als ge met kinderen ergens naartoe moet, dat is een heel **geregel**. (...) En dan meestal als ge dan nog zo te laat zijt, juist dan willen die hun eigen kousen of hun eigen schoenen aandoen.”*

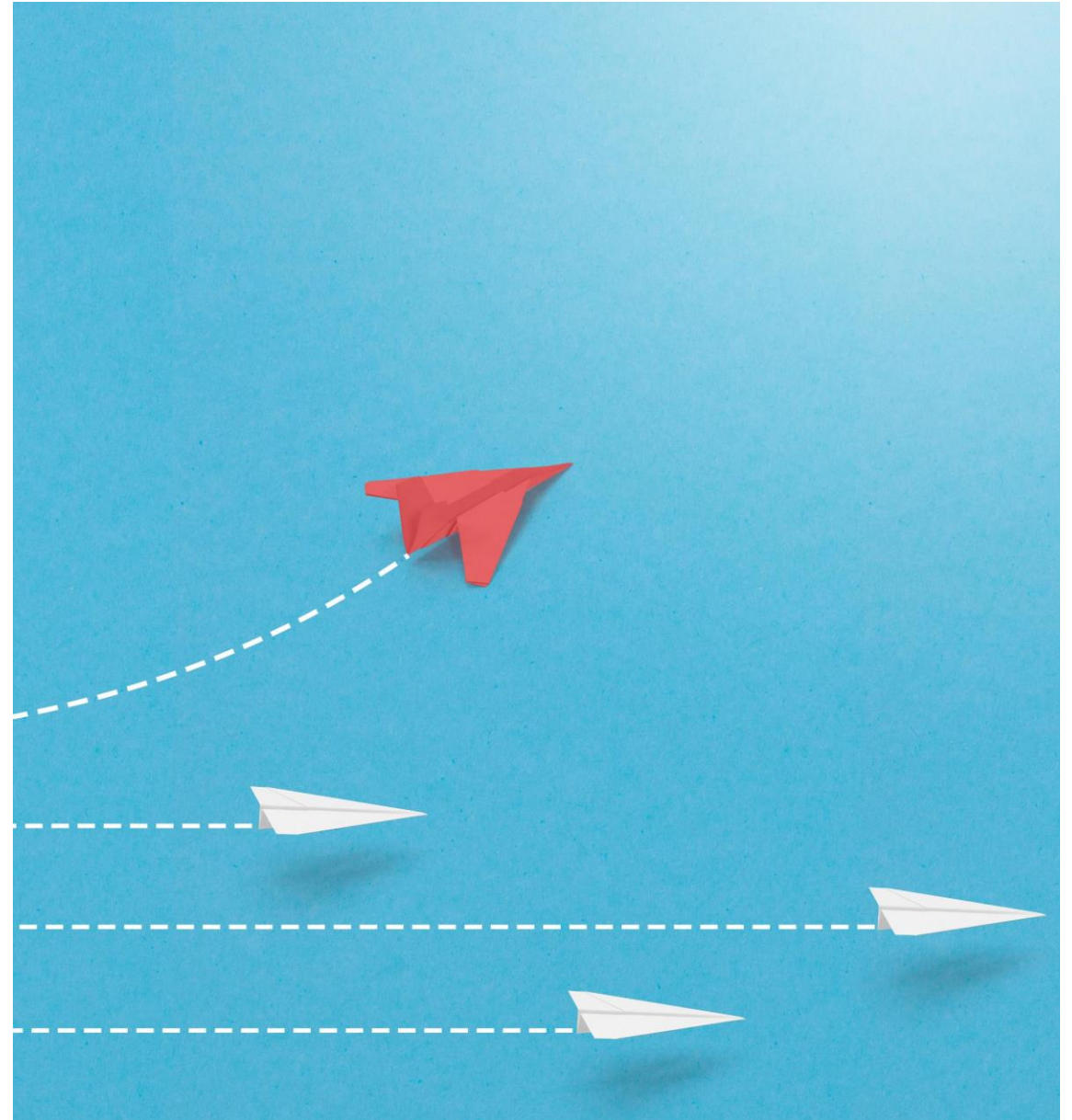
*“Ja ge denkt gewoon dat ge braaf kinnekes op de wereld gaat zetten die gewoon fijn allemaal doen wat ze moeten doen maar zo is het niet. Die hebben hun **eigen karakterke en hun eigen willeke hé**.”*

*Ouderschap is inherent
kwetsbaar*

*Universele thema's voor alle
ouders*

*Wat is er dan anders bij
ouders met **ingrijpende
levenservaringen?***

*“Al mijn knoppen worden precies tegelijkertijd in geduwd en dan kan ik mij helemaal niet meer houden aan hetgeen dat ik geleerd heb van hoe te reageren. En dan begin ik ook duidelijk heel fel op hem te roepen bijvoorbeeld. En ik ben daar helemaal niet trots op, Maar ik heb die ook al een paar keer vast gehad, gewoon omdat ik niet wist van hoe moet ik dit laten stoppen en de **urgentie om dat te laten stoppen is zo hoog** dus ge doet gewoon iets. **Ge reageert voordat je hebt kunnen nadenken of zo.**”*

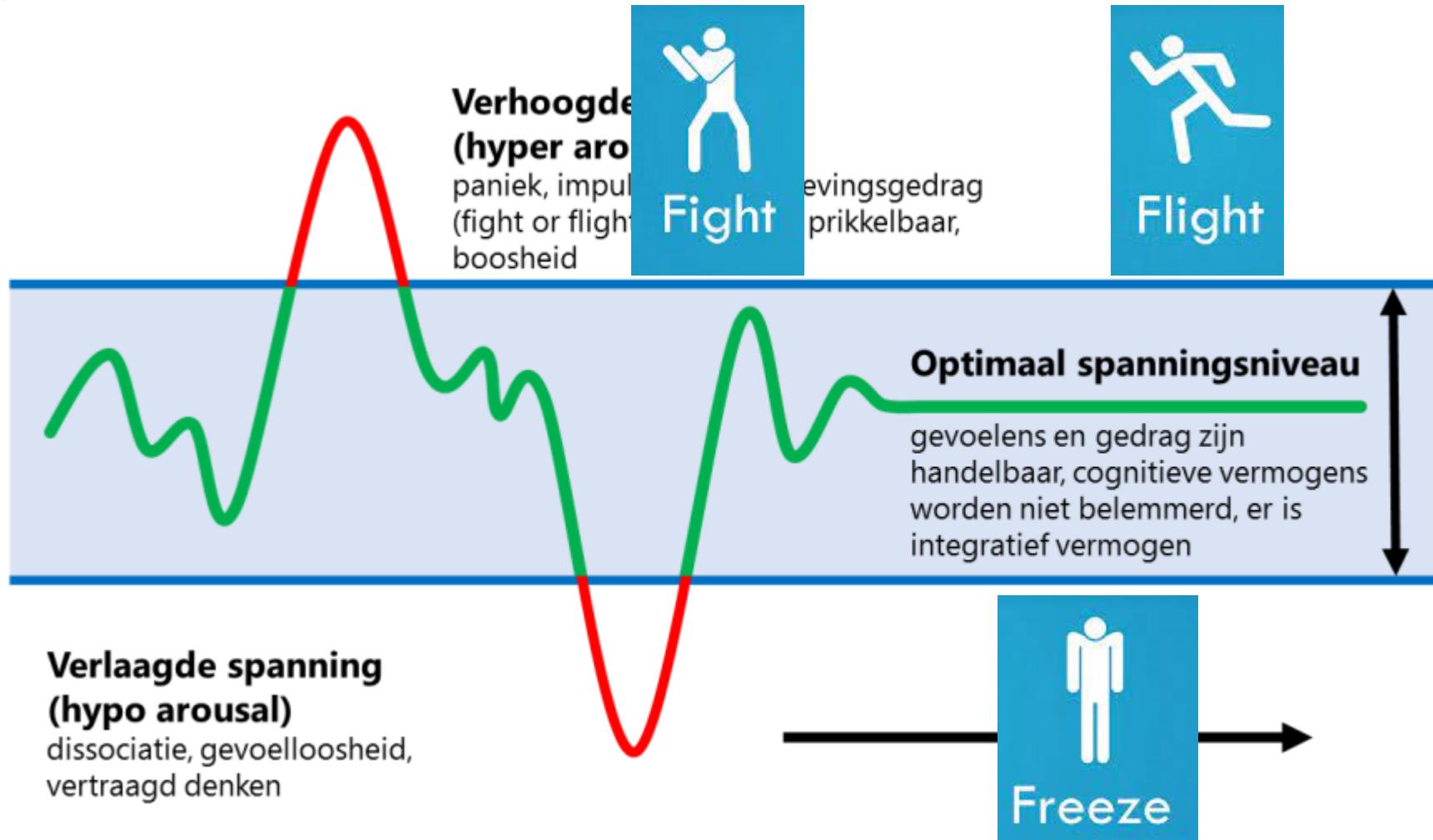

Trauma en ingrijpende levenservaringen in de perinatale periode

- Sneller uit hun **'raampje'**

Window of Tolerance (Siegel, 1999)

Traumatriggers in postnatale periode

TRIGGERS

agressief gedrag naar siblings

thema grenzen

zoontje haalt de kasten leeg

kindje kijkt weg

kindje maakt veel geluid

opmerking over opvoeding door derde

opa speelt wel met zoontje en niet met mij

goede ouder ervaringen (bijv. slaap, voeding)

kindje komt knuffelen of zegt 'ik zie je graag, mama'

vermoeidheid

Fysieke agressie
Verbale agressie

Angst

Schuld
Schaamte

verkleinde window of tolerance

Afstemming
Verbinding
Vertrouwen

Blokkeren
Dissociatie

Moeilijk kind

dat moet hier nu stoppen

ze gaan mijn kinderen komen weghalen

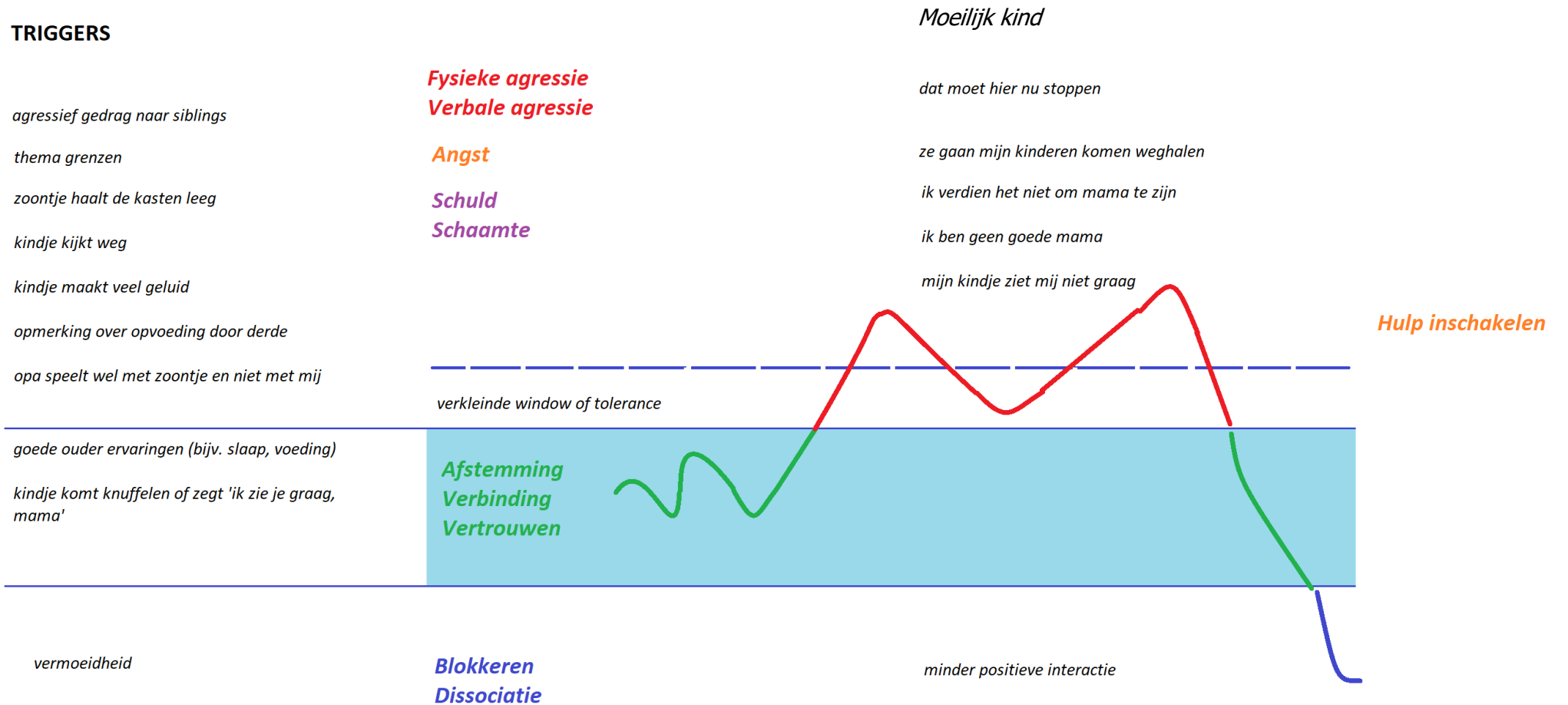
ik verdien het niet om mama te zijn

ik ben geen goede mama

mijn kindje ziet mij niet graag

Hulp inschakelen

minder positieve interactie

*“Ehm ik, ik zit dan bijvoorbeeld heel snel, alé **mijn stressniveau dat dat stijgt pijlsnel**. Ehm der, der is zo een periode geweest dat hij dat pas begon te doen [kasten leegmaken], dat ik ook gewoon echt bang werd dat ik hem iets zou aandoen en ja. Da’k, **da’k echt zo boos werd, dat ik dat zo precies nie meer in de hand had.**”*

“Als ik heel moe ben en daarvoor hoeft er eigenlijk niet veel te gebeuren. Maar ik slaap sowieso slecht al heel mijn leven. Maar bijvoorbeeld als ik ben gaan werken, dat is voor mij echt.

*Dan op 't einde van de dag ben ik op, en iedereen is moe na een dag werken, maar **bij mij is dat precies altijd een trapje hoger ofzo.***

*Dan ga ik heel snel in dissociatie, maar niet in die mate dat ik niet kan functioneren. Ik kan op zich wel op mijn kinderen letten, maar dan zit ik bijvoorbeeld zelf de hele tijd naar de tv te staren en die zijn aanwezig en ik zal wel zien dat die veilig zijn, maar **echt interactie is er dan veel minder en veel minder positief.**”*

Trauma en ingrijpende levenservaringen in de perinatale periode

- Sneller uit hun 'raampje'
- Minder basisvertrouwen

*“Ik denk vooral dat je het verschil ziet in basisvertrouwen dat het ook goed kan zijn ofzo. Als ik rondkijk naar vriendinnen, die gaan er eerder vanuit dat het wel goed komt en **ik ga er eerder vanuit dat het niet goedkomt** en dat ik het ga verknoeien ofzo. En zo dat ja, geïnternaliseerd stemmeke van **je bent niet goed genoeg of je gaat het nooit kunnen.**”*

Trauma en ingrijpende levenservaringen in de perinatale periode

- Sneller uit hun 'raampje'
- Minder basisvertrouwen
- Invullen van hiaten
 - Grenzen stellen
 - Warmte en affectie
 - ...

*“Ik wil toch die warmte geven die, ik denk dat iedereen wel de intentie van warmte geven heeft, maar als je dat niet kent hoe moet je dat dan doen? (...) Want ik geloof echt wel, iedereen heeft het beste voor met zijn eigen kind. Maar **als je de tools niet hebt, wat moet je dan doen?**”*

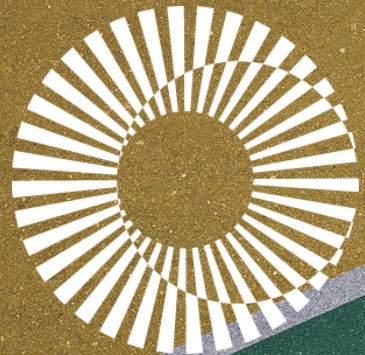
Trauma en ingrijpende levenservaringen in de perinatale periode

- Sneller uit hun 'raampje'
- Minder basisvertrouwen
- Invullen van hiaten
- Kleiner steunnetwerk

Groeikans in de perinatale periode

*“Dat is ook heel **vernieuwend** als ouder, want ik heb nog nooit zo sterk mijn grenzen gesteld. Heel mijn leven nog nooit zo sterk mijn grenzen gesteld en nu doe ik dat wel, dat zelfs mijn eigen familie echt versteld staat. (...) Dat is één van de basiszaken die je moet doen, uw kind **beschermen**. Dat is gewoon een basis. Je moet voor **veiligheid** voor uw kind zorgen, dat is een basis.”*

UC Leuven
Limburg

MOVING MINDS

**Eerste stappen naar een trauma-
sensitief zorgpad**

Ondersteuningsnoden

- Co- en zelf-regulatie

Ondersteuningsnoden

- Tijd en intensiteit

*“Maar ik had ook echt wel die vroedvrouw van het outreach team nodig om zo ja mijn **angsten daarmee te kunnen bespreken, en mijn twijfels rond ouderschap.** Die was hier ook gewoon minstens twee uur per week, soms 4 uur per week en dat lag vast op voorhand wanneer dat die ging komen en. **Doordat die hier zo vaak was, terug die intensiteit.** Had ik daar alé, vroeg ik daar wel de dingen aan die dat ik niet gewoon aan mijn vroedvrouw zou vragen.”*

Ondersteuningsnoden

- Transparantie en informaliteit

*“En da heeft mij ook wel deugd gedaan om, die (hulpverlener) heeft zelf ook nog kleine kindjes, om daar ook weer bij te polsen van hoe is dat voor u? En ik vond da ook heel fijn dat die gewoon open was daarin. Niet een typische hulpverlener-cliënt relatie. Denk dat dat ook heel belangrijk is voor voor mensen die in zo'n situatie zitten. Dat ge ook een beetje **uw eigen kunt laten zien en durft laten zien.**”*

Ondersteuningsnoden

- Geruststelling

*“Het is wel helpend als gelijk mijn psychologe, die kadert dat elke keer opnieuw van ge zijt wel een goeie mama, want ge hebt hulp gezocht, Maar dat is zo iets heel moeilijk voor mij om dat echt binnen te pakken. Dat **moet heel vaak herhaald worden zo.**”*

Ondersteuningsnoden

- Rol van de hulpverlener in verkleind steunnetwerk

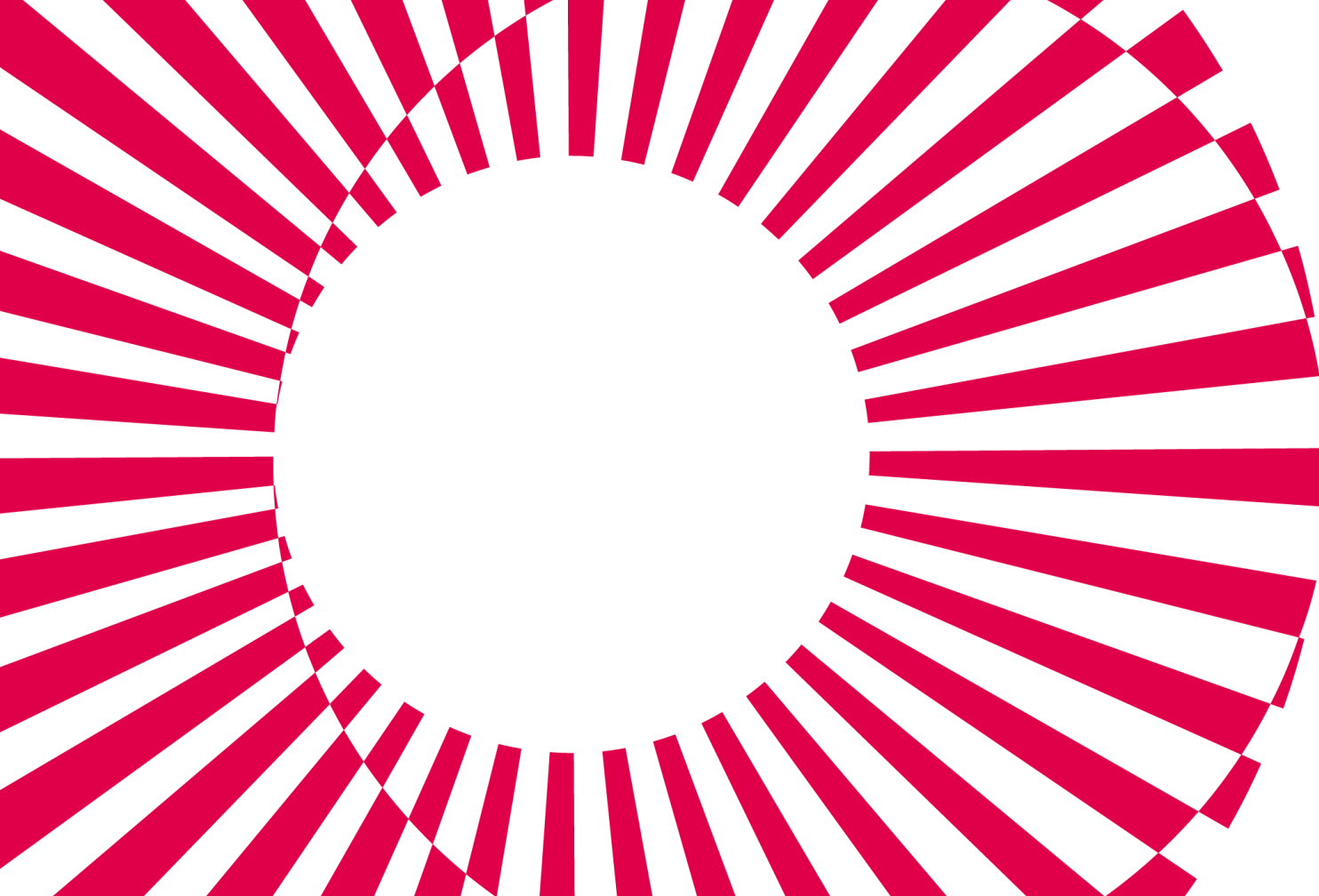
*“Als je cliënten hebt die ja met trauma ervaringen en ja, die uit jeugdzorg komen dat dat gewoon belangrijk is om te beseffen van oké, **Ik ben die hun netwerk wel een beetje**, want dat is niet altijd even evident om dat dan te moeten zijn. (...) Ook al was er geen niet-professioneel netwerk [tijdens corona], ik zag wel mensen en ik had wel steun”*

Ondersteuningsnoden

- Alarmsignaal

*“Nee, nee, nee, nee, er werd heel licht overgegaan. Terwijl ik écht bang was van. Ik heb ik heb op een gegeven moment ook uitgesproken van ehm, binnenkort alé leest ge hier In de krant dat er een gezinsdrama geweest is en ook daar daar, **die persoon die ging daar echt heel licht over zo**, terwijl dat voor mij op dat moment echt wel zo voelde, van ik snap heel goed dat zo dingen gebeuren. Dat het mensen teveel wordt en.”*

5. Afronden

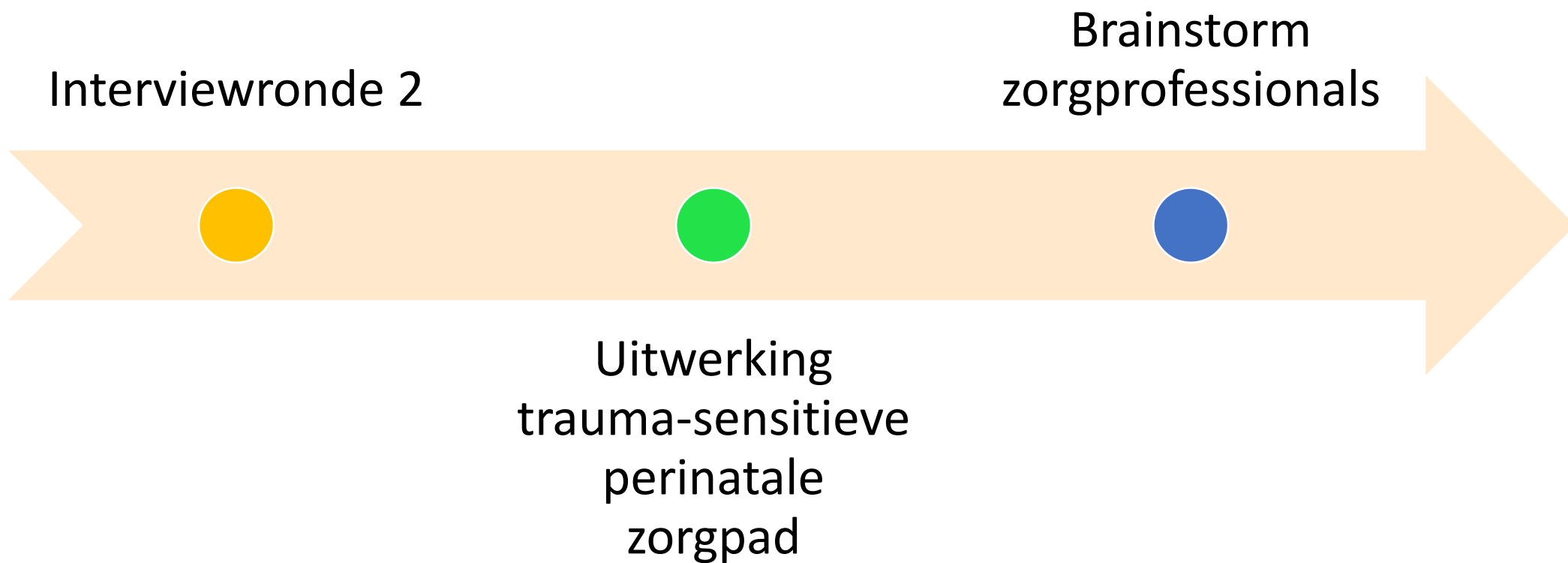

UC Leuven
Limburg

MOVING MINDS

Volgende stap

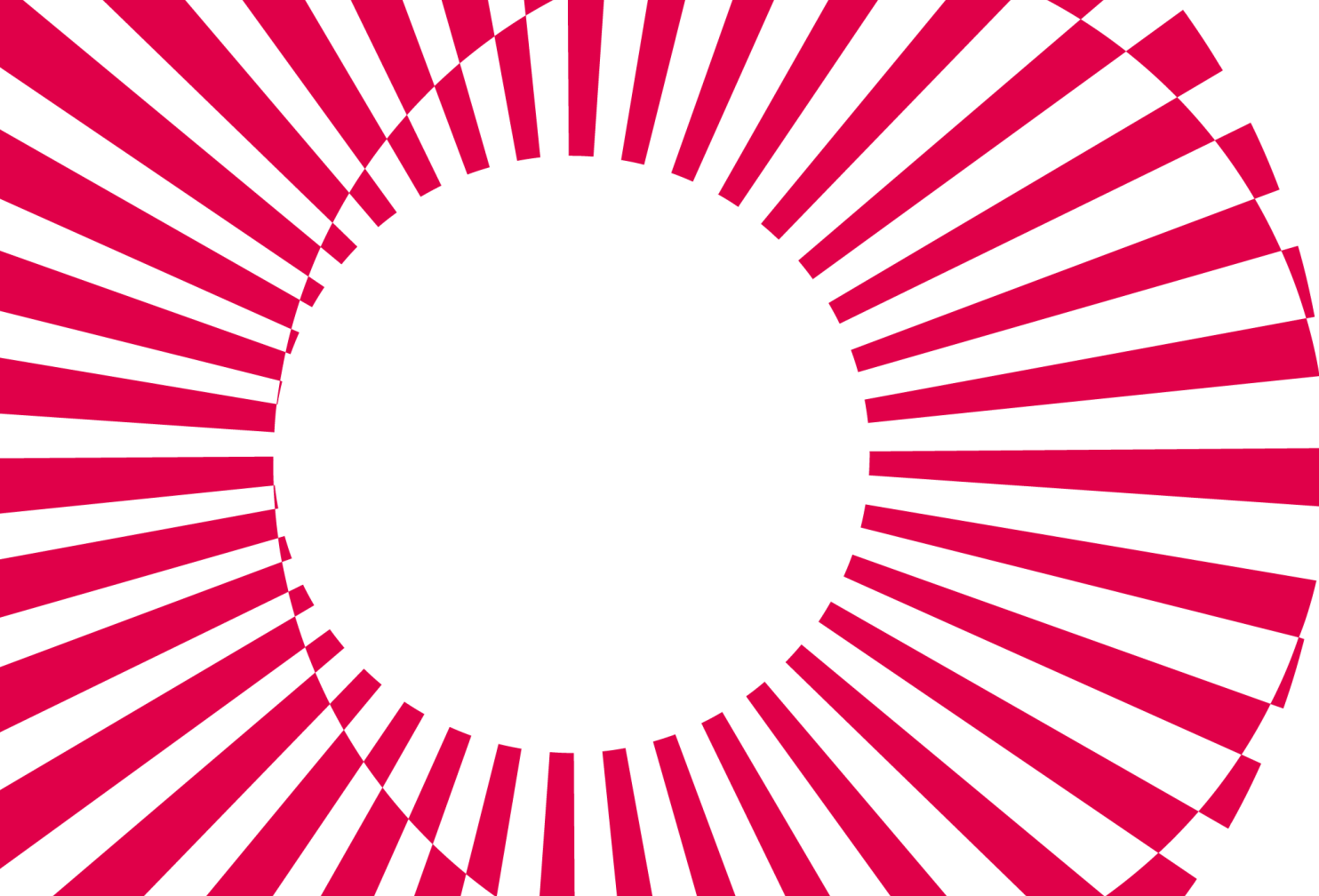
Wil iemand nog graag iets toevoegen?

Contact

- Laura Malisse
- Sarah Van Haeken

laura.malisse@ucll.be

sarah.vanhaeken@ucll.be

**Bedankt
voor jullie input!**

UC Leuven
Limburg
MOVING MINDS